

Załącznik do stanowiska
Zarządu Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 24 marca 2025 r.

**DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY DROGOWEJ
URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-
POMORSKIEGO**

**Plan rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie
kujawsko-pomorskim**

Toruń, marzec 2025 r.

1. Wprowadzenie

Transport rowerowy z roku na rok zdobywa coraz większą popularność. Rower to nie tylko środek transportu dla osób dojeżdżających do pracy lub pasjonatów wycieczek krajoznawczych, rower to pełnoprawny bezemisyjny środek transportu, stanowiący kluczową rolę w realizacji celów zdrowotnych, klimatycznych i zrównoważonego rozwoju miast. Oprócz aspektów ekonomicznych, ekologicznych czy zdrowotnych, do korzystania z roweru skłaniają również zakorkowane ulice, trudności z parkowaniem czy coraz częściej stosowane strefy ograniczonego ruchu samochodowego w centrach miast. Rower to także niezbędny element zdrowego stylu życia, dający relaks i poprawiający kondycję.

W lutym 2023 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie opracowania strategii Unii Europejskiej w zakresie transportu rowerowego. Dokument zobowiązuje Komisję Europejską do działań na rzecz podwojenia liczby kilometrów przejechanych rowerami w Europie do 2030 r. To ważny bodziec dla rozwoju rynku rowerowego, który pozwoli przekonać rządy do pomocy zarówno w obszarze produkcji, budowy infrastruktury, jak i popularyzacji jazdy na rowerze. Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie strategii UE dotyczącej transportu stanowi kluczowy dokument kształtujący przyszłe priorytety polityczne i decyzje. W ramach działań mających na celu rozwój ruchu rowerowego, w dokumencie zostały wskazane propozycje dotyczące rozwoju infrastruktury i przemysłu rowerowego, a także zwiększenia korzyści dla użytkowników rowerów.

Ponadto rok 2024 ma zostać „Europejskim Rokiem Roweru”, co pozwoliłoby na szeroką promocję ruchu rowerowego oraz otworzyłoby drogę do wielu inicjatyw w tym zakresie.

Widząc coraz większą popularność transportu rowerowego i jego niewątpliwie korzyści także Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego podejmuje działania stwarzające możliwości do korzystania z tego środka lokomocji. Działania te sprowadzają się w pierwszej kolejności do stworzenia planu rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim, którego założeniami są: połączenie drogami rowerowymi głównych ośrodków miejskich w województwie (tzw. „miasta prezydenckie”: Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz, Włocławek i Inowrocław) i wszystkich najbardziej atrakcyjnych turystycznie miejscowości z największymi

miastami, a także umożliwienie bezpiecznego przejazdu drogami rowerowymi z północy na południe i ze wschodu na zachód województwa¹. Plan rozwoju sieci dróg rowerowych ma wyznaczać kierunek realizacji inwestycji w infrastrukturę rowerową. Infrastruktura ta, jak i zalety mobilności rowerowej promowane są w województwie kujawsko-pomorskim m.in. poprzez organizację cyklicznych rodzinnych rajdów rowerowych pod patronatem Marszałka Województwa - Piotra Całbeckiego w ramach akcji „Kujawsko-Pomorskie na Rowery”².

Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej to jeden z priorytetów programu regionalnego pn. *Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027*, którego celem jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego oraz społecznego regionu, sprzyjanie zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa kujawsko-pomorskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Celem podjętych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego działań jest stworzenie spójnej optymalnej sieci dróg rowerowych. Wymaga to zaplanowania długoterminowych skoordynowanych działań i współpracy samorządów na wszystkich szczeblach. Budowę dróg rowerowych zgodnie z opracowanym planem rozwoju sieci dróg rowerowych rekomenduje się wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego województwa, a także podmiotom realizującym na ich zlecenie wszelkie działania służące rozwojowi systemu komunikacji rowerowej. Działania te, połączone z promowaniem mobilności rowerowej i łączeniem jej z transportem zbiorowym, a szczególnie z koleją i transportem

¹ Działania te opisane są w przyjęty przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2023 r. dokumencie pt.: *Raport z realizacji działań w zakresie rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim w ramach projektu pn. „Projekt na rzecz integracji i współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych rozwojem dróg rowerowych na terenie województwa”*.

² Idea organizacji cyklicznych rodzinnych rajdów rowerowych powstała pod patronatem Marszałka Województwa - Piotra Całbeckiego. Jej początkiem było wytyczenie i oznakowanie Wiślanej Trasy Rowerowej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Dziś Kujawsko-Pomorskie na Rowery jest już znany cykl rajdów, które odbywają się od 2015 roku w różnych zakątkach naszego województwa. Misją akcji jest promocja turystyki rowerowej, będąca doskonałą okazją do poznawania atrakcji turystycznych, krajoznawczych i historycznych znajdujących się na drodze każdego przejazdu. Do tej pory cykl Kujawsko-Pomorskie na Rowery gościł w: Toruniu, Bydgoszczy, Świeciu, Włocławku, Brodnicy, Lipnie, Inowrocławiu, Grudziądzu, Żninie, Kruszwicy, Dobrzyniu nad Wisłą, Wielkiej Nieszawce oraz w Golubiu-Dobrzyniu.

autobusowym mogą spowodować, że w sposób istotny zredukowany zostanie ruch samochodowy i emisja dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń powietrza.

Niniejszy dokument przedstawia plan rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim opracowany na podstawie przyjętego przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2023 r. *Raportu z realizacji działań w zakresie rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim w ramach projektu pn. „Projekt na rzecz integracji i współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych rozwojem dróg rowerowych na terenie województwa”*.

Plan rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim – z uwagi na wpisanie w jego treść rekomendacji w zakresie kryteriów oceny projektów dotyczących infrastruktury rowerowej – ma być wsparciem dla przyszłych działań związanych z budową i rozbudową dróg rowerowych w województwie.

2. Obecna infrastruktura rowerowa

Według oficjalnych danych GUS³ do 31 grudnia 2021 r. w województwie kujawsko-pomorskim wybudowano 1381,9 km dróg dla rowerów.

Drogi rowerowe wybudowane w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2013-2021									
km/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem województwo	573,8	771,3	904,2	933,1	956,3	1052,1	1123,9	1218,9	1381,9
pod zarządem marszałka	92,9	93,6	97,1	97,1	118,5	108,6	129,6	133,9	147,5
pod zarządem starosty	108,9	189,4	218,2	220,3	231,8	254,8	293,6	319,9	373,7
pod zarządem wójta, burmistrza, prezydenta	372,0	488,3	588,9	615,7	606,0	688,7	700,7	765,1	860,7

Tabela nr 1. Drogi rowerowe wybudowane w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2013-2021

³ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

3. Metodologia w zakresie opracowania planu rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim

W porozumieniu pomiędzy Departamentem Infrastruktury Drogowej, Departamentem Sportu i Turystyki, Departamentem Zarządzania Funduszami Europejskimi dla Kujaw i Pomorza oraz Departamentem Planowania Rozwoju i Innowacji przygotowano mapę przedstawiającą koncepcję rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim z zaznaczoną istniejącą infrastrukturą drogową i rowerową. Rekomendowane zostały również odcinki o znaczeniu ponadlokalnym, zapewniające spójność sieci dróg rowerowych i wpisujące się w zidentyfikowane tzw. „białe plamy” na mapie dróg rowerowych.

W proces konsultacji nad tworzeniem sieci dróg rowerowych włączone zostały jednostki samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego. Finansowanie zadań w polityce terytorialnej pozwoliło zaangażować te gminy i powiaty, dla których bezpieczeństwo na drogach niezależnie od kategorii drogi jest najważniejsze. Uaktywniły się zwłaszcza te gminy i powiaty, które w perspektywie 2007-2013 nie miały nawet jednego kilometra dróg dla rowerów. Identyfikując tzw. „białe plamy” w zakresie tworzenia sieci dróg rowerowych kontynuowano zamierzenia zrealizowane w latach 2007-2013 i 2014-2020, a także pozyskiwano informacje od samorządów, dokonywano objazdów dróg i identyfikowano nieczynne linie kolejowe. Efektem prac w ramach tworzenia sieci dróg rowerowych jest przygotowanie ostatecznej wersji mapy – planu sieci dróg rowerowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (załącznik nr 1), wykazu odcinków rekomendowanych przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (załącznik nr 2) oraz wykazu korytarzy, w których realizowane będą powiązania dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim (załącznik nr 3).

4. Drogi rowerowe w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027

7 grudnia 2022 r. Komisja Europejska przyjęła ostateczną wersję programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. Głównym celem programu jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego regionu, sprzyjanie zintegrowanemu,

zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa kujawsko-pomorskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców. Zostanie to osiągnięte poprzez interwencje w ramach 10 priorytetów obejmujących 5 celów polityki.

Mając na uwadze trendy europejskie w obszarze zielonej i zrównoważonej gospodarki kluczowym działaniem będzie dalsze wspieranie zbiorowej i indywidualnej mobilności o niskiej lub zerowej emisyjności. Wspierane będą działania związane z priorytetyzacją ruchu pieszego i rowerowego (m.in. rozwój koncepcji „bike&ride” wraz z niezbędną infrastrukturą, rozwój systemów rowerów publicznych/miejskich oraz infrastruktura przeznaczona dla rowerów). W celu rozwoju transportu rowerowego na obszarze województwa wspierane będą przede wszystkim działania związane z likwidacją luk w istniejącej sieci infrastruktury rowerowej. Wsparcie uzyskają również działania na obszarach miejskich oraz służące połączeniu miast, stanowiących na danym obszarze ośrodek centralny, z obszarem funkcjonalnym lub obszarem podmiejskim. W celu skutecznej realizacji celu niezbędne jest wspieranie działań informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego, a także efektów podejmowanej interwencji. Działania takie powinny stanowić część projektu oraz przyczyniać się do realizacji jego celu. Ponadto, wsparciem objęte zostaną działania przyczyniające się do rozwoju oferty turystycznej bazującej na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach kulturowych i przyrodniczych. Wsparcie ukierunkowane będzie na działania dotyczące tras i szlaków turystycznych różnych rodzajów – w tym rowerowych.

Środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027:

- Cel szczegółowy 2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej:
 - Inwestycje w infrastrukturę przeznaczoną dla rowerów: 59 361 246 EURWsparcie będzie udzielane poprzez instrument polityki terytorialnej.
- Cel szczegółowy 5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającemu włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich:

- Inwestycje w infrastrukturę przeznaczoną dla rowerów: 7 000 000 EUR.

Wsparcie będzie udzielane poprzez instrument polityki terytorialnej.

Należy dodać, że inwestycje w zakresie infrastruktury rowerowej dofinansowywane są nie tylko z unijnych środków finansowych, lecz także ze środków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego lub środków krajowych.

5. Rekomendowane kryteria oceny projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej:

Założenia do przygotowania rekomendacji w zakresie kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie inwestycji dotyczących dróg rowerowych (m.in. stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych, łączenie głównych ośrodków miejskich), opisane w przyjętym na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2023 r. przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego dokumencie pn. *Raport z realizacji przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego działań w zakresie rozwoju sieci dróg rowerowych w województwie kujawsko-pomorskim w ramach projektu pn. „Projekt na rzecz integracji i współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych rozwojem dróg rowerowych na terenie województwa”*, stały się podstawą stworzenia rekomendacji kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie inwestycji w zakresie dróg rowerowych.

Opracowano następujące rekomendacje w zakresie kryteriów oceny projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej:

- a) **droga rowerowa umiejscowiona jest w wyznaczonych korytarzach** (załącznik nr 1, tj. mapa – plan sieci dróg rowerowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego) i łączy się z powstałymi już drogami rowerowymi (tzw. „wypełnianie luk”) lub – w przypadku etapowania inwestycji, jeśli nie tworzą fizycznych powiązań z istniejącymi już drogami rowerowymi – wpisuje się w powstałe „luki”,
lub
- b) **droga umiejscowiona jest w obrębie granic miasta**,
lub
- c) **droga koncentrycznie doprowadza ruch rowerowy do miejscowości, w następujący sposób:**

- znajduje się w odległości do 8 km od granicy miasta (licząc od granicy = lokalizacja znaków E-17a/E-18a) – ocena zgodnie z projektem organizacji ruchu,
- znajduje się w odległości do 8 km od budynku siedziby gminy wiejskiej, pod warunkiem, że powiązana jest z istniejącą lub planowaną do realizacji⁴ drogą rowerową lub – w przypadku braku powiązania – łączy się bezpośrednio z siedzibą gminy,

d) nawierzchnia drogi:

- bitumiczna,
- inna – na podstawie warunków wydanych przez zarządcę terenu (np. Lasy Państwowe lub gestorzy sieci lub zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach).

Należy ponadto oczekiwać, że realizowane drogi spełniać będą odpowiednie warunki techniczne – będą zgodne z wytycznymi rekomendowanymi przez Ministra Infrastruktury dotyczącymi dróg dla rowerów przeznaczonych do stosowania na każdym etapie cyklu życia drogi, tj. planowania, projektowania, wykonywania robót budowlanych (remont, przebudowa, rozbudowa, budowa, odbudowa i rozbiorka), a także utrzymania drogi.

6. Podsumowanie

Właściwe planowanie i wykorzystanie wszystkich dostępnych źródeł finansowania to szansa na przyspieszenie inwestycji w zakresie budowy infrastruktury rowerowej. Planując działania w tym zakresie, Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego zamierza połączyć ze sobą najbardziej atrakcyjne miejscowości turystyczne z największymi miastami oraz połączyć ze sobą 5 miast prezydenckich. Województwo chce umożliwić bezpieczny przejazd przez

⁴ Poprzez drogę rowerową planowaną do realizacji należy rozumieć drogę rowerową, która posiada potwierdzenie jej realizacji poprzez:

- jej wybór do dofinansowania w ramach danego programu lub
- uzyskanie promesy na jej dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych i ogłoszony przetarg na wykonanie robót budowlanych na jej wykonanie lub
- podpisaną umowę z Wykonawcą robót budowlanych na jej wykonanie.

województwo drogami rowerowymi i drogami o bardzo małym natężeniu ruchu pojazdów z północy na południe i ze wschodu na zachód. Plan możliwy jest do realizacji tylko we współpracy i kooperacji samorządów na każdym szczeblu funkcjonowania administracji publicznej. To samorządy lokalne mają być liderami projektów mających na celu budowę infrastruktury rowerowej.

W tym celu podjęta została przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego decyzja, aby wszystkie środki jakimi dysponuje Województwo przekazać w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 samorządom lokalnym. Niniejszy dokument – m.in. poprzez przedstawienie rekomendacji w zakresie kryteriów oceny projektów dotyczących infrastruktury rowerowej oraz zaktualizowanego wykazu korytarzy infrastruktury rowerowej istotnych dla spójności województwa – ma na celu zaprezentować stanowisko Województwa Kujawsko-Pomorskiego w tym temacie. Należy jednak pamiętać, że ostateczna decyzja w zakresie określenia kryteriów oceny to zadanie m.in. Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

Załączniki:

1) Załącznik nr 1:

Mapa - plan sieci dróg rowerowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego⁵;

2) Załącznik nr 2:

Tabela – wykaz odcinków rekomendowanych przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego⁶;

3) Załącznik nr 3:

Wykaz korytarzy wyznaczonych dla inwestycji w zakresie infrastruktury rowerowej⁷

⁵ Mapa dotyczy dróg rowerowych umiejscowionych w wytyczonych korytarzach (lit. „a” rekomendacji w zakresie kryteriów oceny projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej). Mapa nie uwzględnia dróg umiejscowionych w obrębie granic miasta (lit. „b” rekomendacji) lub dróg koncentrycznie doprowadzających ruch rowerowy do miejscowości (lit. „c” rekomendacji).

⁶ Dotyczy dróg rowerowych umiejscowionych w wytyczonych korytarzach (lit. „a” rekomendacji w zakresie kryteriów oceny projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej).

⁷ Dotyczy dróg rowerowych umiejscowionych w wytyczonych korytarzach (lit. „a” rekomendacji w zakresie kryteriów oceny projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej).

